

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Olomouci jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Vojtěcha Brhla a soudců Mgr. Martina Hejdy a JUDr. Ivany Wontrobové ve věci

žalobce: **Ing. Lee Louda**
sídlem Vodičkova 41, 110 00 Praha 1
insolvenční správce dlužníka Správa pohledávek OKD, a.s.
identifikační číslo 268 63 154
sídlem Stonavská 2179, 735 06 Karviná
zastoupený JUDr. Dušanem Dvořákem, advokátem
sídlem Hlinky 505/118, 603 00 Hlinky

proti

žalované: **RESIDOMO, s.r.o.**
identifikační číslo 052 53 268
sídlem Gregorova 2582/3, 702 00 Ostrava
zastoupené JUDr. Radimem Míketou, advokátem
Jaklovecká 1249/18, 710 00 Ostrava

o odpůřčí žalobě

o odvolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. září 2017, č. j. 32 ICm 2330/2017-32 (KSOS 25 INS 10525/2016),

takto:

- I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. září 2017, č. j. 32 ICm 2330/2017-32 (KSOS 25 INS 10525/2016) se **potvrzuje**.
- II. Žalobce je povinen zaplatit žalovanému plnou náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 23 048,08 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Krajský soud v Ostravě (dále jen „insolvenční soud“) rozsudkem označeným v záhlaví tohoto rozhodnutí zamítl návrh na určení, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 1 400 000 Kč dne 2. 5. 2016 z bankovního účtu dlužníka OKD, a.s. na účet právního předchůdce žalované, společnosti RPG Byty, s.r.o. je vůči věřitelům dlužníka neúčinné a uložení povinnosti žalované zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužníka částku 1 400 000 Kč (výrok I.), zamítl návrh na určení, že poskytnutí peněžitého plnění ve výši 600 000 Kč dne 29. 6. 2016 z bankovního účtu dlužníka OKD, a.s. na účet právního předchůdce žalované, společnosti RPG Byty, s.r.o. je vůči věřitelům dlužníka neúčinné a uložení povinnosti žalované zaplatit žalobci do majetkové podstaty dlužníka částku 600 000 Kč (výrok II.) a žalobci uložil povinnost zaplatit žalovanému náklady řízení ve výši 10 200 Kč (výrok III.).
2. V odůvodnění rozhodnutí insolvenční soud uvedl, že žalobou podanou dne 9. 5. 2017 se žalobce jako insolvenční správce domáhal určení neúčinnosti poskytnutí peněžitého plnění ve výši 1 400 000 Kč dne 2. 5. 2016 a ve výši 600 000 Kč dne 29. 6. 2016 z bankovního účtu dlužníka Správa pohledávek OKD, a.s. (dříve OKD, a.s.) na účet žalované společnosti RESIDOMO, s.r.o. (resp. jejího právního předchůdce společnosti RPG Byty, s.r.o.) a současně uložení povinnosti žalovanému zaplatit do majetkové podstaty dlužníka částku 2 000 000 Kč. Tato plnění byla poskytnuta na základě dohody o vypořádání dlužních škod č. 6600523355 uzavřené mezi dlužníkem a žalovanou dne 24. 1. 2013, kterou se dlužník zavázal zaplatit žalované finanční náhradu v celkové výši 4 000 000 Kč. Dlužník při plnění této dohody uhradil částku 1 400 000 Kč jeden den před podáním insolvenčního návrhu a částku 600 000 Kč až po zahájení insolvenčního řízení, avšak z běžného účtu dlužníka a nikoli z vázaného účtu určeného pro úhradu škod způsobených dlužní činností. Insolvenční soud po provedeném dokazování učinil skutkový závěr, že dlužník a právní předchůdce žalované uzavřeli dne 24. 1. 2013 dohodu o vypořádání dlužních škod, na základě níž měl dlužník zaplatit žalované finanční náhradu za způsobené dlužní škody na nemovitostech určenou znaleckými posudky v celkové výši 4 mil. Kč, když finanční náhrady byly vypláceny v určitých etapách. Dlužník zaplatil žalované vždy 1/2 finanční náhrady za konkrétní nemovitosti do 40 dnů po jejich předání a 1/4 náhrady do 40 dnů po výmazu nemovitostí z katastru nemovitostí. Dlužník v rámci plnění svých smluvních povinností zaplatil žalované ze svého běžného účtu dne 2. 5. 2016 částku 1 400 000 Kč a dne 29. 6. 2016 částku 600 000 Kč. Dne 3. 5. 2016 bylo zahájeno insolvenční řízení dlužníka, když usnesením ze dne 9. 5. 2016 zjistil insolvenční soud úpadek dlužníka a insolvenčním správcem ustanovil žalobce. Incidenční žaloba byla podána žalobcem dne 9. 5. 2017, tedy ve lhůtě jednoho roku od rozhodnutí úpadku, a to insolvenčním správcem, který je oprávněnou osobou. Insolvenční soud uvedl, že k úhradě škod způsobených dlužní činností je dlužník jako osoba provozující dlužní činnost povinností vytvářet rezervy, které jsou deponovány na zvláštním vázaném účtu, mohou být použity jen se souhlasem příslušného obvodního báňského úřadu a nejsou součástí majetkové podstaty, když jejich výše představovala ke dni 8. 5. 2016 částku 621 129 000 Kč. Z peněžních prostředků uložených na vázaném účtu mohou být uhrazeny pouze pohledávky vzniklé věřitelům z titulu dlužní škody a rovněž platí, že pohledávky těchto věřitelů by neměly být uspokojeny z jiných peněžních prostředků dlužníka. Pohledávky ostatních věřitelů dlužníka nemohou být z peněžních prostředků určených na náhradu dlužních škod uspokojeny, proto není možné domáhat se určení neúčinnosti právních úkonů dlužníka spočívajících v uhrazení peněžitého plnění – náhrady dlužní škody na účet právního předchůdce žalované. Na výše uvedeném závěru nemůže nic

Shodu s prvopisem potvrzuje Renáta Hrubá

změnit ani fakt, že v tomto konkrétním případě byly peněžní prostředky uhrazeny právnímu předchůdci žalované z běžného účtu dlužníka. Dlužník měl povinnost použít na náhrady důlních škod peněžní prostředky na vázaném účtu, avšak zaplatil-li náhradu ze svého běžného účtu, nemůže být kvůli tomu žalovaná poškozena, neboť tuto skutečnost nemohla ovlivnit. Uhrazením finanční náhrady za způsobenou důlní škodu právnímu předchůdci žalované před zahájením insolvenčního řízení i v jeho průběhu nedošlo ke zvýhodnění právního předchůdce žalované ani k poškození ostatních věřitelů, neboť pohledávky vzniklé z titulu důlní škody jsou s ohledem na jejich specifický charakter a vytvoření zvláštního vázaného účtu hrazeny kdykoliv a v plné výši za předpokladu, že na vázaném účtu je dostatek finančních prostředků. Ke specifickému charakteru těchto pohledávek se vyjádřil také Ústavní soud ve výše citovaném nálezu, kde dovodil, že je správné, aby vlastníci nemovitostí dotčených důlní činnosti byli zvýhodněni oproti dalším věřitelům. Právnímu předchůdci žalované příslušel nárok na uhrazení jeho pohledávky vzniklé z titulu důlních škod vždy v plné výši, a to bez ohledu na probíhající insolvenční řízení dlužníka. Za předpokladu naplnění specifického charakteru této pohledávky a dostatku finančních prostředků na vázaném účtu dlužníka nemohlo dojít ke zkrácení možnosti uspokojení věřitelů ani ke zvýhodnění právního předchůdce žalované na úkor jiných věřitelů dlužníka. Právní úkony dlužníka představující uhrazení pohledávek vzniklých z titulu důlních škod právnímu předchůdci žalované v plné výši proto nejsou neúčinnými právními úkony. Naopak je věcí insolvenčního správce a dlužníka, aby pohledávky z titulu důlních škod mezi sebou vypořádali v souladu s horním zákonem (ve vztahu k vázanému účtu a běžnému účtu dlužníka). V předmětném sporu nelze také odhlédnout od skutečnosti, že dohoda o vypořádání důlních škod byla mezi dlužníkem a právním předchůdcem žalované uzavřena více než tři roky před zahájením insolvenčního řízení. Námitka žalobce, že věřitelé, kteří také mají pohledávky za dlužníkem z titulu náhrady důlních škod, je do insolvenčního řízení přihlásili a tyto jsou předmětem incidenčních sporů u zdejšího soudu, je irelevantní. U insolvenčního soudu jsou sice projednávány incidenční spory související s pohledávkami vzniklými z titulu náhrady důlních škod, jde však o spory skutkově odlišné a insolvenční soud v těchto sporech dosud nerozhodl. S ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti insolvenční soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ve věci úspěšnému žalovanému pak přiznal náhradu nákladů řízení ve výši 10 200 Kč, spočívajících v nákladech právního zastoupení.

3. Proti tomuto rozsudku podal odvolání žalobce, který insolvenčnímu soudu vytkl nesprávné právní posouzení. Uvedl, že insolvenční soud podanou žalobu zamítl s odkazem na § 37a odst. 2 horního zákona, dle kterého je dlužník jako organizace spadající pod toto ustanovení povinen vytvářet rezervu finančních prostředků, přičemž tyto prostředky umístěné na zvláštním vázaném účtu nesmějí být předmětem zajištění, nesmějí být zahrnuty do majetkové podstaty a nepodléhají výkonu rozhodnutí ani exekuci. Insolvenční soud v této souvislosti konstatoval, že posílení právní pozice subjektů poškozených důlní činností je legitimní (odkazujíc přitom na závěry Ústavního soudu), pohledávka vzniklá z titulu náhrady škody vzniklé z důlní činnosti má specifický charakter a nelze odhlédnout ani od skutečnosti, že dohoda o vypořádání důlních škod uzavřená mezi žalovaným a dlužníkem byla uzavřená víc než tři roky od zahájení insolvenčního řízení. Žalobce předně zdůraznil, že žádné ustanovení insolvenčního zákona nepracuje s pohledávkou žalované vyplývající z náhrady škody z důlní činnosti v preferenčním režimu. Jedná se o standardní pohledávku, kterou je věřitel nucen přihlásit do insolvenčního řízení dlužníka. To dokládá kromě jiného i množství takových přihlášek v insolvenčním řízení dlužníka, jakož i incidenčních sporů v rámci tohoto

Shodu s prvopisem potvrzuje Renáta Hrubá

insolvenčního řízení, např. řízení vedená u insolvenčního soudu pod sp. zn. 32 ICM 3190/2016, nebo sp. zn. 32 ICM 3241/2016. Rovněž z horního zákona nelze ve vztahu k insolvenčnímu řízení preferenční režim pohledávek z titulu náhrady škody způsobené důlní činností dovodit, a to ani z povinnosti zřídit a vést zvláštní vázaný účet na vytváření rezerv k jejich úhradě a z tohoto účtu náhradu těchto škod se souhlasem správních orgánů poskytovat. Pokud by pohledávky z titulu náhrady škod způsobených důlní činností měly jiné (prioritní) postavení, insolvenční zákon by to musel explicitně stanovit (například by mohly být vypočteny v taxativním výčtu pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou jako je tomu například u pohledávek na náhradu škody způsobené na zdraví). Pohledávka z titulu náhrady škody způsobené důlní činností má tedy v insolvenčním řízení postavení pohledávky, kterou je nutné do insolvenčního řízení přihlásit, a jako taková může být v případě jejího zjištění také uspokojována pouze na základě rozvrhového usnesení, popř. usnesení o částečném rozvrhu. Názor insolvenčního soudu o přednostním režimu uspokojení těchto pohledávek v insolvenčním řízení je tak nesprávný a popírá samotné zásady insolvenčního řízení, které musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn. Provedení plateb ve prospěch žalované bylo proto zvýhodnění, které nelze v režimu insolvenčního zákona omluvit. Platba ve výši 1 400 000 Kč provedená dlužníkem den před zahájením jeho insolvenčního řízení nese znaky vyjmenované v ustanovení § 241 insolvenčního zákona a v provedení platby ve výši 600 000 Kč v průběhu insolvenčního řízení dlužníka zakládá rozpor s omezením dlužníka vyplývajícím z ustanovení § 111 insolvenčního zákona. Insolvenční zákon v tomto případě sice počítá s výjimkami u úkonů nutných ke splnění povinností stanovených zvláštními právními předpisy, provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření, k odvrácení hrozící škody, k plnění zákonné vyživovací povinnosti a ke splnění procesních sankcí, avšak o žádnou z těchto výjimek v projednávané věci nejde. Žalobce je přesvědčen, že obě předmětné platby představují v rámci insolvenčního řízení vůči věřitelům neúčinné právní úkony dlužníka, ke kterým by nemělo být přihlíženo, a jimi poskytnuté plnění by mělo být žalovaným v souladu s ustanovením § 235 odst. 2 insolvenčního zákona vráceno do majetkové podstaty, jelikož bylo z majetkové podstaty nepřipustně vyplaceno. Navrhl, aby odvolací soud napadené rozhodnutí insolvenčního soudu změnil, podané žalobě v celém rozsahu vyhověl a současně žalobci přiznal náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů.

4. Žalovaná ve svém vyjádření k podanému odvolání uvedla, že insolvenční soud dospěl na základě provedeného dokazování ke správnému skutkovému stavu, který rovněž po právní stránce správně posoudil. Zdůraznila, že ustanovení § 208 insolvenčního zákona vyčleňuje prostředky na zvláštním vázaném účtu dlužníka dle § 37a horního zákona z jeho majetkové podstaty, a proto platby na úhradu škody způsobené důlní činností dle uzavřené dohody nemohou představovat neúčinné právní úkony ve smyslu insolvenčního zákona. Žalovaná navrhl, aby odvolací soud napadené rozhodnutí jako věcně správné potvrdil.
5. S účinností od 1. 7. 2017 byl zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, novelizován zákonem č. 64/2017 Sb. Podle ustanovení čl. II. bodu 1. přechodných ustanovení tohoto zákona, zákon č. 182/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona se použije i pro insolvenční řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; právní účinky úkonů, které v insolvenčním řízení nastaly přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.

Shodu s prvopisem potvrzuje Renáta Hrubá

6. V přezkoumávané věci, kdy insolvenční řízení bylo zahájeno a o úpadku dlužnice rozhodnuto do 30. 6. 2017 a k odporovaným právním úkonům došlo rovněž do tohoto data (konkrétně 2. 5. a 29. 6. 2016), je třeba ve vztahu k těmto skutečnostem a jejich účinkům aplikovat ustanovení insolvenčního zákona ve znění účinném do 30. 6. 2017 (dále jen „I. Z.“).
7. Insolvenční řízení ani řízení o incidenčním sporu vedeném v rámci insolvenčního řízení není řízením zahájeným podle občanského soudního řádu, ale podle insolvenčního zákona. V této věci se proto s ohledem na ustanovení § 7 věty první I. Z. přiměřeně aplikují ustanovení občanského soudního řádu v platném znění (dále jen „o. s. ř.“).
8. Odvolací soud po zjištění, že odvolání bylo podáno oprávněnou osobou včas a obsahuje odvolací důvody vymezené v ustanovení § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř., přezkoumal rozsudek insolvenčního soudu včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 205, § 212, § 212a odst. 1, 2, 3 a 5 o. s. ř.), a po jeho projednání na nařízeném jednání dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
9. Odvolací soud má za to, že má za to, že skutková zjištění insolvenčního soudu popsaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí jsou správná, mají oporu v provedeném dokazování a nebyly ze strany účastníků řízení rozporovány. Proto odvolací soud z těchto skutečností vychází a pro stručnost na ně odkazuje. Z doplnění dokazování provedeného odvolacím soudem na nařízených jednáních pak byly zjištěny tyto rozhodné skutečnosti:
 - dlužník požádal o čerpání rezervy na dlužní škody a sanace a rekultivace pro roky 2015 a 2016 Obvodní báňský úřad pro území krajů Moravskoslezského a Olomouckého (dále jen „OBÚ“) dne 25. 2. 2015, a dne 31. 5. 2016 podal žádost o schválení aktualizovaného čerpání finanční rezervy v roce 2016 rozděleno na dlužní škody po jednotlivých dlužních závodech, jednotlivých obcích a podle subjektů na právnické a fyzické osoby; pro právnické osoby v katastru města Karviná, kde se dlužní škoda způsobená žalovanému vypořádávala, bylo nejprve v roce 2015 požádáno o čerpání částky 105,9 mil. Kč na rok 2016 a následně v roce 2016 byla podána aktualizována žádost na schválení čerpání rezervy na sanace a rekultivace a dlužní škody, kde byla pro právnické osoby v katastru města Karviná navrhovaná částka 74,5 mil. Kč [žádost dlužníka o čerpání finanční rezervy na období let 2015 a 2016 ze dne 25. 2. 2015, a to včetně návrhu čerpání finanční rezervy na sanace a rekultivace a dlužní škody v roce 2016 (č. l. 87 a 89 – 97), žádost dlužníka o schválení aktualizovaného čerpání finanční rezervy v roce 2016 ze dne 31. 5. 2016, a to včetně aktualizace návrhu čerpání finanční rezervy na sanace a rekultivace a dlužní škody v roce 2016 (č. l. 88 a 98 - 106)],
 - OBÚ oběma shora uvedeným žádostem dlužníka rozhodnutími ze dne 3. 6. 2015, č. j. SBS 06135/2015/OBÚ-05/33, a ze dne 6. 9. 2016, č. j. SBS 18001/2016/OBÚ-05/30 vyhověl a schválil čerpání finanční rezervy na vypořádání dlužních škod a na asanaci a rekultivaci pozemků dotčených horní činností, a to v rozsahu uvedeném v návrzích dlužníka (rozhodnutí na č. l. 107 – 112),
 - dne 11. 12. 2015 vyúčtoval žalovaný dlužníkovi částku 2 000 000 Kč jako náhradu za dlužní škody dle dohody o vypořádání dlužních škod č. 6600523355 ze dne 24. 1. 2013, kterou dlužník uhradil dne 2. 5. 2016 ve výši 1 400 000 Kč a dne 29. 6. 2016 ve výši 600 000 Kč, a to na účet žalovaného ze svého účtu vedeného u České spořitelny, a.s. číslo 1727047349/0800 (faktura žalovaného č. 7651502539 ze dne 11. 12. 2015 s přílohami

Shodu s prvopisem potvrzuje Renáta Hrubá

- na č. l. 113 – 116 a výpis z účtu dlužníka ze dne 2.5. a 29. 6. 2016 z č. l. 116),
- v souladu s finančním standardem dlužníka č. 24/2009 ze dne 16. 12. 2009 došlo k vypořádání žalovanému uhrazených dlužných škod ve výši 2 000 000 Kč dlužníkem, a to vůči jeho zvláštnímu vázanému účtu bankovním převodem z tohoto účtu (vedeného Českou spořitelnou a. s. číslo 1838112/0800) na běžný účet dlužníka číslo 1641387369/0800, konkrétně převodem částky 3 017 981,05 Kč dne 31. 5. 2016 (vypořádání částky 1 400 000 Kč vyplacená žalovanému dne 2. 5. 2016) a částky 7 591 777,34 Kč dne 30. 6. 2016 (vypořádání částky 600 000 Kč vyplacené žalovanému dne 29. 6. 2016); úhrada dlužné škody žalovanému je, s ohledem na období vystaveného daňového dokladu - prosinec 2015 zahrnuta pod platbu označenou v řádku jako 12/15 u závodu 1 (výpis ze zvláštního vázaného účtu dlužníka za období 30. 4. 31. 5. 2016 spolu s účetním dokladem na č. l. 119 – 120, výpis ze zvláštního vázaného účtu dlužníka za období 4. 6. - 30. 6. 2016 spolu s účetním dokladem na č. l. 117 – 118; vnitřní finanční standard dlužníka č. 24/2009 - pravidla pro tvorbu a čerpání rezerv na sanaci a rekultivaci a na dlužné škody z hlediska povinností vedení prostředků rezerv na zvláštních účtech v bance ze dne 16. 12. 2009 na č. l. 121 – 123, smlouva o vázaném účtu č. VÚ/910/14/LCD ze dne 10. 7. 2015 na č. l. 124 – 125 a vyjádření dlužníka ze dne 14. 8. 2018 na č. l. 85 – 86).
10. Podle § 235 odst. 1 I. Z. jsou neúčinnými právní úkony, kterými dlužník zkracuje možnost uspokojení věřitelů nebo zvýhodňuje některé věřitele na úkor jiných. Za právní úkon se považuje též dlužníkové opomenutí.
 11. Podle § 235 odst. 2 I. Z. se neúčinnost dlužníkových právních úkonů, včetně těch, které tento zákon označuje za neúčinné a které dlužník učinil poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, zakládá rozhodnutím insolvenčního soudu o žalobě insolvenčního správce, kterou bylo odporováno dlužníkovým právním úkonům (dále jen "odpůrčí žaloba"), není-li dále stanoveno jinak.
 12. Podle § 237 odst. 1 I. Z. mají povinnost vydat do majetkové podstaty dlužníkové plnění z neúčinných právních úkonů osoby, v jejichž prospěch byl neúčinný právní úkon učiněn nebo které z něho měly prospěch.
 13. Podle § 241 odst. 1 I. Z. se zvýhodňujícím právním úkonem rozumí právní úkon, v jehož důsledku se některému věřiteli dostane na úkor ostatních věřitelů vyššího uspokojení, než jaké by mu jinak náleželo v konkursu.
 14. Podle § 241 odst. 2 I. Z. se zvýhodňujícím právním úkonem rozumí pouze právní úkon, který dlužník učinil v době, kdy byl v úpadku, nebo právní úkon, který vedl k dlužníkovu úpadku. Má se za to, že zvýhodňující právní úkon učiněný ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, je úkonem, který dlužník učinil v době, kdy byl v úpadku.
 15. Podle § 241 odst. 3 I. Z. jsou zvýhodňujícími právními úkony jsou zejména úkony, kterými dlužník
 - a) splnil dluh dříve, než se stal splatným,
 - b) dohodl změnu nebo nahrazení závazku ve svůj neprospěch,
 - c) prominul svému dlužníku splnění dluhu nebo jinak dohodl anebo umožnil zánik či
- Shodu s prvopisem potvrzuje Renáta Hrubá

- nesplnění svého práva,
- d) poskytl svůj majetek k zajištění již existujícího závazku, ledaže jde o vznik zajištění v důsledku změn vnitřního obsahu zastavené věci hromadné.
16. Podle § 241 odst. 4 I. Z. lze zvýhodňujícímu právnímu úkonu odporovat, byl-li učiněn v posledních 3 letech před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, anebo v době 1 roku před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch jiné osoby.
17. Podle § 241 odst. 5 I. Z. zvýhodňujícím právním úkonem není
- a) zřízení zajištění závazku dlužníka, obdržel-li za ně dlužník současně přiměřenou protihodnotu,
 - b) právní úkon učiněný za podmínek obvyklých v obchodním styku, na základě, kterého dlužník obdržel přiměřené protiplnění nebo jiný přiměřený majetkový prospěch, a to za předpokladu, že nešlo o úkon učiněný ve prospěch osoby dlužníkovi blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, a že osoba, v jejíž prospěch byl úkon učiněn, nemohla ani při náležité pečlivosti poznat, že dlužník je v úpadku, nebo že by tento úkon mohl vést k úpadku dlužníka,
 - c) právní úkon, který dlužník učinil za trvání moratoria nebo po zahájení insolvenčního řízení za podmínek stanovených tímto zákonem.
18. Podle § 111 odst. 1 I. Z. nerozhodne-li insolvenční soud jinak, je dlužník povinen zdržet se od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, nakládání s majetkovou podstatou a s majetkem, který do ní může náležet, pokud by mělo jít o podstatné změny ve skladbě, využití nebo určení tohoto majetku anebo o jeho nikoli zanedbatelné zmenšení. Peněžité závazky vzniklé před zahájením insolvenčního řízení je dlužník oprávněn plnit jen v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem.
19. Podle § 111 odst. 2 I. Z. se omezení podle odstavce 1 netýká úkonů nutných ke splnění povinností stanovených zvláštními právními předpisy, k provozování podniku v rámci obvyklého hospodaření, k odvrácení hrozící škody, k plnění zákonné vyživovací povinnosti a ke splnění procesních sankcí. Dále se omezení podle odstavce 1 nevztahuje na uspokojování pohledávek za majetkovou podstatou (§ 168) a pohledávek jim postavených na roveň (§ 169); tyto pohledávky se uspokojují v termínech splatnosti, je-li to podle stavu majetkové podstaty možné.
20. Podle § 111 odst. 3 I. Z. jsou právní úkony, které dlužník učinil v rozporu s omezeními stanovenými v důsledku účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení, vůči věřitelům neúčinné, ledaže si k nim dlužník nebo jeho věřitel předem vyžádal souhlas insolvenčního soudu.
21. Podle § 208 1 I. Z. nestanoví-li tento zákon jinak, do majetkové podstaty nepatří též majetek, se kterým lze podle zvláštního právního předpisu naložit pouze způsobem, k němuž byl určen, zejména účelové dotace a návratné výpomoci ze státního rozpočtu, z Národního fondu, z rozpočtu územního samosprávného celku nebo státního fondu, finanční rezervy vytvářené podle zvláštních právních předpisů³⁰⁾, majetek České národní banky, který byl na základě zvláštních dohod svěřen do správy jiné osobě, zboží propuštěné celním úřadem k dočasnému použití a majetek státu v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem³¹⁾.

Shodu s prvopisem potvrzuje Renáta Hrubá

22. Podle § 37a odst. 1 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákona), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „horní zákon“) k zajištění vypořádání důlních škod je organizace povinna vytvářet rezervu finančních prostředků. Výše rezervy vytvářené na vrub nákladů musí odpovídat potřebám na vypořádání důlních škod v časovém průběhu podle jejich vzniku, popřípadě v předstihu před jejich vznikem (§ 37 odst. 4). Tato rezerva je nákladem na dosažení, zajištění a udržení příjmů.^{14b)}
23. Podle § 37a odst. 2 horního zákona vytváření rezerv podle odstavce 1 a podle § 31 odst. 6 podléhá schválení příslušným obvodním báňským úřadem, který schvaluje též čerpání z těchto rezerv po dohodě s ministerstvem životního prostředí České republiky. Tyto finanční prostředky se ukládají na zvláštní vázaný účet v bance^{20a)} a nesmějí být předmětem ručení ani zahrnuty do majetkové podstaty podle zvláštního právního předpisu^{20b)}, ani nemohou být předmětem nařízení a provedení výkonu rozhodnutí. Obvodní báňský úřad si před vydáním rozhodnutí o čerpání z těchto rezerv vyžádá vyjádření dotčené obce. V případě organizací s majetkovou účastí státu rozhoduje obvodní báňský úřad v dohodě s ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky.
24. Podle § 37a odst. 3 horního zákona žádost organizace o čerpání z rezervy podle odstavce 1 musí být doložena výčtem důlních škod, odhadem nákladů na jejich odstranění a časovým průběhem vynakládání prostředků na odstranění důlních škod. Náklady na nezbytné znalecké posudky nese organizace.
25. V přezkoumávané věci bylo pro rozhodnutí o odpůřčí žalobě nezbytné nejprve posoudit charakter pohledávky žalovaného, jež měla být odporovanými právními úkony dlužníka uhrazena, a její možné uspokojení, a to s ohledem na insolvenční řízení dlužníka.
26. Odvolací soud má shodně jako insolvenční soud za to, že odporované plnění dlužníka představuje úhradu pohledávek žalovaného (resp. jeho právního předchůdce) z titulu náhrady škody způsobené důlní činností ve smyslu § 36 a násl. horního zákona, a to na základě dohody uzavřené dne 24. 1. 2013, kdy dlužník je osobou provozující hornickou činnost dle § 5a horního zákona.
27. Na úhradu pohledávek z titulu náhrady škody způsobené důlní činností je žalovaný povinen vytvářet rezervy deponované na zvláštním vázaném účtu, přičemž využití těchto prostředků je možné pouze se souhlasem obvodního báňského úřadu (§ 37a horního zákona).
28. Peněžní prostředky rezerv na tomto zvláštním vázaném účtu představují majetek, který není součástí majetkové podstaty (§ 208 I. Z. a § 37a odst. 2 horního zákona).
29. Majetková podstata představuje majetek určený k uspokojení dlužníkových věřitelů [§ 2 písm. e) I. Z.].
30. Odvolací soud je toho názoru, že na možnost uspokojení pohledávek věřitelů z titulu úhrady škody způsobené důlní činností z peněžních prostředků sloužících k zajištění vypořádání důlních škod na zvláštním vázaném účtu (tj. z prostředků mimo majetkovou podstatu) nemá insolvenční řízení dlužníka vliv, je-li provedeno za podmínek vyplývajících z ustanovení § 37 odst. 2, odst. 3 horního zákona. V opačném případě by právní úprava výslovně zakazující

Shodu s prvopisem potvrzuje Renáta Hrubá

jejich zahrnutí do majetkové podstaty postrádala význam.

31. V přezkoumávané věci sice došlo k úhradě pohledávky žalovaného z titulu náhrady škody způsobené důlní činností ze strany dlužníka platbami bezprostředně před zahájením jeho insolvenčního řízení a v průběhu tohoto řízení, a to z prostředků náležejících do majetkové podstaty (z běžného účtu dlužníka), avšak nelze přehlédnout to, že následně byly provedené platby dlužníkem ve vztahu k prostředkům na zvláštním vázaném účtu vyúčtovány a vypořádány ve prospěch majetkové podstaty (došlo k jejich převodu ze zvláštního vázaného účtu na běžný účet dlužníka), a to postupem upraveným vnitřním předpisem dlužníka.
32. Příslušný obvodní báňský úřad k žádosti dlužníka úhradu škod způsobených důlní činností žalovanému ve výši rovnající se výši odporovaných plateb povolil.
33. Lze proto uzavřít, že odporovanými platbami fakticky nedošlo ke změně rozsahu ani obsahu majetkové podstaty (a tedy možnému poškození ostatních věřitelů dlužníka) a ani ke zvýhodnění žalovaného ve vztahu k úhradě jeho pohledávky z titulu náhrady škody způsobené důlní činností. Neúčinnost právních úkonů dlužníka spočívající v provedení předmětných plateb je proto pojmově vyloučena.
34. K odvolacím námitkám žalobce odvolací soud uvádí, že přihlášení pohledávek z titulu náhrady škody způsobené důlní činností do insolvenčního řízení (§ 165 odst. 1 a § 173 I. Z.) nelze vyloučit (nejedná se o pohledávky vyloučené z upokojených v insolvenčním řízení dle § 170 I. Z.), avšak tyto mohou být z majetkové podstaty dlužníka upokojeny pouze v závislosti na způsobu řešení jeho úpadku (tj. rozvrhem při konkursu či plněním reorganizačního plánu při reorganizaci - § 165 odst. 1 I. Z.), neboť ve vztahu k majetkové podstatě dlužníka tyto pohledávky přednostní postavení nemají (nejedná se o pohledávky za majetkovou podstatou dle § 168 I. Z. ani o pohledávky postavené pohledávkám za majetkovou podstatou na roveň dle § 169 I. Z.).
35. Samotné přihlášení pohledávek z titulu náhrady škody způsobené důlní činností do insolvenčního řízení, však jejich úhradě z prostředků na zvláštním vázaném účtu dlužníka stojících mimo majetkovou podstatu nebrání.
36. Právní úkony dlužníka spočívající v peněžitém plnění ve výši 1 400 000 Kč ze dne 2. 5. 2016 a ve výši 600 000 Kč ze dne 29. 6. 2016 realizované bankovním převodem z účtu dlužníka na účet žalované proto nepředstavují neúčinný právní úkon dlužníka ve smyslu § 111 I. Z. (v případě platby ze dne 2. 5. 2016) ani zvýhodňující právní úkon dle § 241 I. Z. (pokud jde o platbu ze dne 29. 6. 2016).
37. Za tohoto stavu odvolací soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí insolvenčního soudu je věcně správné, a to včetně výroku o nákladech řízení, a proto je dle § 219 o. s. ř. potvrdil (výrok I.).
38. O nákladech odvolacího řízení rozhodl odvolací soud dle § 142 odst. 1 o. s. ř. za použití § 224 odst. 1 o. s. ř. a § 163 I. Z., když v odvolacím řízení úspěšně žalované přiznal náhradu nákladů odvolacího řízení vůči žalobci. Náklady žalovaného spočívající v nákladech právního zastoupení za čtyři úkony právní služby dle § 11 odst. 1 písm. d), g) vyhlášky č. 177/1996

Shodu s prvopisem potvrzuje Renáta Hrubá

Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále je „vyhláška“) - vyjádření k odvolání ze dne 9. 1. 2018 a účast u jednáních před odvolacím soudem dne 31. 5., 26. 7. a 23. 8. 2018 - po 3.100 Kč [§ 7 a § 9 odst. 4 písm. c) vyhlášky], paušální náhradě hotových výdajů za čtyři úkony právní služby po 300 Kč (§ 2, § 11, § 13 odst. 3 vyhlášky), náhradě za promeškaný čas v rozsahu 18 půlhodin po 100 Kč dle § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 vyhlášky a cestovních náhradách za cesty ke třem jednáním odvolacího soudu osobním automobilem na trase Ostrava – Olomouc a zpět dle předloženého technického průkazu vozidla a vyhlášky č. 463/2017 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad, ve výši 3 648 Kč. Odměna a náhrady jsou dle § 137 odst. 3 písm. c) o. s. ř. navýšeny o daň z přidané hodnoty ve výši 21 %, představující částku 4 000,08 Kč, neboť zástupce žalované doložil, že je plátcem uvedené daně. Celkově pak náklady odvolacího řízení činí v případě žalované 23 048,08 Kč a tuto částku uložil odvolací soud uhradit žalobci do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok II.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení k Nejvyššímu soudu v Brně, prostřednictvím Krajského soudu v Ostravě, pokud napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Olomouc 23. srpna 2018

JUDr. Vojtěch Brhel v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Renáta Hrubá